Chotowskiego X. Tomasza S. J. Przybytek fundacyey nowey słowa Bożego – w kościele infułackim kodeńskim ś. Anny wystawiony 1728 r.

PRZYBYTEK

Fundacyey nowey Słowá BOZEGO

od

JASNIE WIELMOZNEGO JEGO MOSCI P.

JANA FRYDERYKA

HRABI ná Kodniu.

SAPIEHY

KASZTELLANA TROCKIEGO
STAROSTY BRZESKIEGO.

DVCHOWI Przenáyświętszemu w
Kościele Infułackim Kodeńskim
S. ANNY

WYSTAWIONY

á przez.

X. THOMASZA CHOTOWSKIEGO Soc: JESU. rdynáry
uszá tegoż Kośćiołá Káznodźieię, przy náypierw-
szey Zákonu swego ná pomienioną Ambonę Jntro-
missyi pierwszym Kázániem w Niedźielę Zesłánia
DUCHA Swiętego. Roku 1718.

WYABRYSOWANY

Y JASNIE WIELMOZNEMU
FUNDATORSKIEMU JMIENIOWI,

DEDYKOWANY.

w WARSZAWIE
w Drukárni Oycow Scholarum Piarum.

Ná

HERBOWNY KLEYNOT

JASNIE WW. Ich Mośćiow Panow

SAPIEHOW.

Ledwo nie wſzyſtkich herbowne Kleynoty
Oryginálne zludźi máią noty,
STRZAŁY zaś Waſze od Bogow, bo znieba
Są Wąm nadane od Samego Febá.

II,

Orzeł Ceſarſkie znáczy Maieſtaty
Kwiaty Poważne także Koronáty.
Znáć że ſkrewnione má náywyſzſze trony
Dom SAPIEZYNSKI y Krolow Korony.

Veniemus, Mansionem faciemus. Joannis 14.

NAycelnieyszą Niebá, y Ziemie, ozdobę: *cujus in omne decus confluxit ab Orbe Polisq;, de splendore rei quidquid ubiq; latet.* náymilsze sercá swoiego ukontentowanie, pierwsze dusznego widzeniá *Obiectum*, wszelkiey doskonáłośći *compendium*, nigdy nieoszaczowany walor: *grande poli pretium*, niedawno mizerni pozbywszy Ziemiańie, lámentowáliśmy *Tobiæ* 4. Z Náyświętszą Matką powtarzáiąc słowá: *heu heu! ut quid te misimus peregrinari lumen oculorum nostrorum, solatium vitæ, spem posteritatis nostræ.* Záłowáłá Ziemiá że *Math*: 13. zákryte iey skárby z niebieskiey użyczone influencyey *Simile est Regnum Cælorum thesauro abscondito in agro.* łákome zábráło Niebo, nieoszáczowáną z tey Ziemi *cui benedixit Dominus*, álbo raczey è *Mári Gratiarum* MARIA, wypływáiącą *Unionem Hyposta*

poſtaticam w ſpuſzconym ná to zábráło obłoku, *nubes ſuſcepit eum*. Supplikowaliśmy błądzący iák w Labiryncie iákim, Niebu, żeby nąm niezábieráło ználežioney drogi: *Ego ſum via*. Prośiliśmy żeby nąm zoſtáwiło prawdę: *Ego ſum Veritas*. Proponowáliśmy mizerye náſze, y nigdy niepowetowány ſmutek, mowiąc z Pòétą.

Sydera quot Stellas, quot amœna roſaria flores
Quotq; ſoperiferum grana papaver habet
Tot premor adverſis.

Wydawáły śię głosy zgłodniáłego ludu, *En fame pereo*, kiedy z wielkim ápetytem ten chleb. *Hic eſt Panis, qui de Cœlo deſcendit*, ktorym karmiliśmy ſię: *Panem Angelorum manducavit Homo*, Swięći odebrali nám Aniołowie, przy zábraniu Chryſtuſá w Niebo, w ćięższych niżli Cymeryiſkie nocy zoſtáiący ćiemnośćiach ludźie, widząc że *explicat adverſis, Phœbus ſua lumina terris. Occupat at noſtrum nox tenebroſa ſolum*. Powtarzáli owe Zácharyaſzá ſłowá. *Illuminare his, qui in tenebris, & umbrâ mortis ſedent ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis*, Aż tu przychylne Ziemi Niebo, ſerdeczną nąm opowiadaiąc poćiechę, záczęte wſtrzymáło żale mowiąc

Sup-

Supprime jam lacrhymas, non est revocabilis istis. Cieszy nás *Joan:* 16. ofiárowáną obietnicą *Mittam vobis Spiritum veritatis*, czego skutkiem samym dńiá dźiśieyszego dowodźi Actor 2. mile do nas Niebieską peroruiąc fakundyą: *Apparuerunt dispertitæ lingvæ tanquam ignis*, ktoremi w nás wmawia nową konsolácyą, ukazuiąc z darami idącego Nayświętszego Ducha.

En nova Progenies Cælo demittitur alto.

JUż nád tobą Swiećie nietrzebá ták lamentowáć, iák Xiąże Lotharyngij nád Károlem bitnym názwánym, Xiąźęćięm Burgundij, z tym się w niewoli żegnáiącym Swiátem, drogi ná sobie łáncuch, y z krzemieniem trzymáiącym ubolewał: *Heu Te infortunatum Principem, qui è tuo silice ne scintillam ignis excutere potuisti, quo Te à mortis frigore, tutareris*, bo nowy ná obronę nászę, daie nąm Niebo bo niestworzony ogień. *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi, ut accendatur*, ktorego skutek Swięty uważáiąc Grzegorz; ták mowi: *Lapidea Hominum corda, cælestis hujus ignis virtute disposita, in aliam quodammodo transeunt naturam.* Tylko się 4. *Regum* odezwiey z Elizeuszem. *Obsecro ut fiat in me duplex Spiritus tuus*, á záraz uznasz dokument

Niebá miłośći. *Requievit Spiritus Eliæ ſuper Eliſæum.* Ale podobno dworny bádácz iáki ſpyta ſię, á kto nąm ták wielkiego ſprowádźi gośćia? Báią Pòetowie, że niegdyś Kupido ſtrzałę ſwoię puśćiwſzy w Niebo wſkrzeſał ogień y ná źiemię go ſprowádźił. Herbowna JASNIE WIELMOŻNEGO FUNDATORA ſtrzałá Swiętą do Niebá dyrygowána intencyą, Nieſtworzony Ogień Náyświętſzego DUCHA na to ſprowadza mieyſce, przy pierwſzey nowego Kaznodźieyſtwá Fundacyi, iáko Jeremiaſz mowi Prorok: *cap:* 50. *Sagitta Viri fortis non revertetur vacua,* ále od Niebieſkiego pociągniona mágneſu, *vi Attractiva* ſama go ſprowadza ná Ziemię z tym Epigraphe: *traho, quia trahor,* y zá cel y metę, BOGA maiąc Chwałę, w Niebie ſię bawi: *Figitur æterno Miſſa Sagitta loco,* á z támtąd, z wielkim ſię do nas wraca Gośćiem *Pſalmo* 7. *Sagittas ſuas ardentibus effecit.* Zkąd ſerdecznym witaymy tego Gośćia affektem, te intymuiąc ſłowá: *vel nocte veni, non deerit populo te veniente dies.* Gotuymy mu ſerca, funduymy nowe erekcye w nas ſámych, podobnym mowiąc ſpoſobem to, co Themiſtokleſá poprzyśiężony głośił przyiáćiel, do ſwoiego wzywaiąc go Domu. *Themiſtoclem hoſpitem*

ſpitem habemus, á tego z circumſtancyi nowego tu Káznodźieyſtwá fundowánego, náuczymy ſię wedle obietnicy Boſkiey, *veniemus*, *manſionem faciemus*, że, do nowych Erekcyi, do nowych Fundacyi, náyprędzey z Błogoſłáwieńſtwem ná mieſzkánie Náyświętſzy ſpieſzy DUCH. Iá záś od ſtárſzych moich odebrawſzy mandat Swiętego poſłuſzeńſtwá, tu záwołány iák niegdyś od Jzáaká Ezau, zdámiſię że te ſłyſzę ſłowá. *Sume arma tua, Pharetram, & arcum, & egredere, cùmq; venatu aliquid apprehenderis, fac mihi inde pulmentum, ſicut velle me noſti, & affer ut comedam, & benedicat tibi anima mea*; Ták Ja zá wezwániem Jaśnie Wielmożnego Fundatora tego mieyſcá, *adſum*, wychodzę w to pole, á zá dozwoleniem Iego, y błogoſłáwieńſtwem Náyprzewielebnieyſzego w Bogu Imości Xiędzá Inſułáta, Herbowną Jaśnie Wielmożnego Fundatora biorąc ſtrzałę, z tego mieyſcá, iák ex arcu raźić ná wieczne niepowſtanie zechcę grzechy, day BOZE, żebym *cum acumine non tam intellectûs*, iáko przenikáiącym Duchem ſerce wáſze, mowić mogł, z pokuty Swiętey BOGU oſobliwą gotuiąc poczeſną, á ile wiecznemi czáſy, połowu z tą ſtrzałą náſtępuiący doſtáną Kaznodźieie, wſzyſtko ſię

ściągáć będźie ná Dom Jaśnie Wielmożnego Fundatora, y wieczne nań ztąd poydźie błogosłáwieństwo. Mnie záś nie inny cel y meta przy tey náznáczona strzale, tylko większa à większa BOGU Chwałá, ktora żeby śię lepiey w moiey wydawáłá pracy, to y dálsze Kazánia pod Fundátorską skłaniam protekcyą, y Pásterskiey ná tym tu mieyscu Náyprzewielebnieyszego w BOGU Imći Xiędzá Infułátá poddaię benedycyi, *Benedicat mihi anima tua.*

NAdstawćiesz z Psalmistą uszu wászych słucháiąc iáka perora do was zaczynáśię Niebieská w użyczonych dziś ięyzkách, ktory ták *Psalmo* 94. mowi. *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra*; A Swięty mowi Ambroży *se non invitatus invitat.* Záprászá śię DUCH Swięty sam do was tę *Deuter.* 26. dáiąc prekaucyą: *Dominum DEUM tuum hodie elegisti, ut sit tibi DEUS, & ambules in vijs ejus.* y tę zbáwienną dawszy wąm przestrogę, opowiada, dokąd śię wybiera z błosłáwieństwem.

2dò Paralipomenon Cap. 4. z roskazu Dawidá Oycá swoiego Salomon dopełnia y kończy zaczęty kośćioł, *complevit omne opus in Domo DEI,* & Cap: 5. *Intulit*

tulit omnia, quæ voverat David Pater suus, argentū, aaurū & universa Vasa, posuit in thesauris Domûs DEI: Aż tu z Nieba *Mjestas Domini implevit Domum, omnes Filij Jsrael videbant discendentem ignē, & gloriam Domini super Domum: apparuit ei autem Dominus nocte* mowiąc do niego *Elegi locum istum mihi in Domum,* y záraz błogosłáwi. *Si pluvia non fluxerit, misero pestilentiam in Populum, & egerit pœnitentiam, propitius ero peccatis eorum, oculi mei aperti, aures erectæ od orationem, Sanctificavi locum istum.* Doctorowie Swięći przez ogień rozumieią Náyświętszego DUCHA, ktory w Splendorách Niebieskich, do nowey Erekcyi Salomonowego Kośćiołá ná mięszkánie idzie, y zwielkim spieszy błogosłáwieństwem. Zkąd uważáiąc ten Dom BOGU poświęcony, iákby go w Duchu Pismo Swięte opisáło. Tu nowego Mądrośći Salomoná inwencya w dokończonym znáyduie się Kośćiele przy wspániáłey Fáciáty Erekcyey, complevit opus JASNIE WIELMOZNEGO JANA FRYDERYKA SAPIEHY KASZTELANA TROCKIEGO ręká, intulit omnia, argentum, & aurum, ktore się wászym prezentuią oczom; wniosł Skárby de thesauro Ecclesiæ, wielkie temu mieyscu nádáne odpusty przy znáczney nie

poślednieml prerogátywámi y władzą wyiednáney in perpetuum u Oyca Swiętego teráznieyszego CLENESA XI. Jnfulatæ Dignitatis Preeminencyi y ziednoczeniu wiecznym Plebánij Hoszczáńskiey, z Łáski J. K. M. y Rzeczypospolitey, tudziesz Delegatæ, Apostolicæ & Loci-Ordinariæ authoritatis, Inkorporowáney; przyozdobił nową ná wielu Kápłánow Fundácyą, y nową wiecznemi czásy trwáiącą Káznodźieystwá Erekcyą, ktore mieysce BOG sobie obieráiąc, w ognistych ięzykách iáko do instrumentu swego, do nowey Káznodźieystwá Fundácyey ochotnie spieszy, Jmplevit Domum, oraz z wszelkim błogosłáwieństwem ten nowy Gość swoię zákłada Rezydencyą &c.

Marcus Crassus ná woynę z Pártami się wybieráiąc, potkawszy Cyceroná, ktory sobie wspániáły nie dawno wystáwił Dom, w wielkiey á wielkiey z sobą zostáiąc rożnośći y záwźiętym gniewie rzecze. Bądź mi rad w Domu twoim. *Hodie apud Te cœnabo;* gdźie junctis dextris pogodźiwszy się w wieczney zostáli przyiáźni, w záiemne sobie oddáiąc błogosłáwieństwo. A kto wymowi iák wiele rázy przewiniliśmy BOGU nászemu, y ná wielki zárobili Nayświętszego

Du-

DUCHA gniew, nigdy znim ſzczerym nie idąc umyſłem, máiąc: *mel in ore verba lactis, fel in corde, fraus in factis.* idący ná Woynę gromić Swiat DUCH Swięty wedle słow Chryſtuſowych, *arguet Mundum de peccato, & de juſtitia.* potyka nas Winowáycow ſwoich, y widząc nową w ſercách náſzych y ná tym mieyſcu Erekcyą; przy ſzczerey Spowiedźi godźi ſię z námi, wieczną ſobie zákłádáiąc Manſią, mowiąc do ſercá náſzego. *Hodie apud te cænabo, manebo.*

NIech figmenta Poetyczne powiádáią, że Prometheuſz z gliny ulepiwſzy Człowieká, nową wyſtawiwſzy ſtrukturę, gdy mu niedoſtawáło Duchá, Minervæ auxilio od Słońca potaiemnym ſpoſobem porwaſzy promień, tám go ná mieſzkánie posłał: To prawdá że pierwſzą ná opowiádánie chwały Bożey erekcyą, z Dámaſceńſkiey Ziemi obaczywſzy Niebo, promień iáſnośći nieſtworzoney, przy wlaniu Duszy ná rezydencyą posłało. *Genes: 2. Formavit DEUS Hominem de limo terræ, & inſpiravit in faciem ejus.* Duchem tchnął w Jego do nowey idą cym Manſyi: Podobny ſposob *Genes.* 1. w záczętey wydáie ſię Fundacyey, á iednym dokończoney słowem *In princio creavit DEUS Cælum, & terram,*

ram, áż záraz Duch Boſki wedle tłumáczenia Doktorow Swiętych; tám ná mieſzkánie ſpieſzy. *Spiritûs DEI, ferebatur ſuper aquas*, y kiedy Ziemiá czcza byłá. *Terra erat inanis & vacua*, z wielkim ná nowe mieyſce DVCH Páńſki záwitał błogosłáwieństwem. *Germinet terra herbam virentem & facientem ſemen.* Ktorey benedykcyey wczáſie doznał, niepożyteczną będąc Ziemią Dynáſtá. (o ktorym Engelgrave) w nową obrocony manſyą odebrawſzy ná pierſiách ſwoich ſpádniony z Niebá ogień.

Lucæ 1. *Miſſus eſt Angelus à DEO* z nowiną nigdy nieſłycháną, *Spiritus Sanctus ſuperveniet in te.* Ktora ná przykład innym w Niebieſkiey zoſtáiąc kontemplacyi, wedle Aſcetow Niebieſkim pałáłá MARYA ogniem, nas ucząc, że ieżeli chcemy Gościi doczekáć ſię Nayświętſzego DUCHA, podobnym ſpoſobem ná modlitwie ſprawowáć ſię nąm potrzebá. Y tym ſladem ſzłá Galiota de S. Anna, tyśiąc rázy w dźień Swiąteczny *Veni Sancte Spiritus* powtarzáiąc, Boſkim nápełniona zoſtáłá Duchem: Gorzał moy S. Jgnácy ná modlitwie podobnym płomieniem, (teſte Ribadineirâ). Miiąm Xawerych zá káżdą kápłáńſką godźiną Veni CREATOR powtarzáiących

iących, Filippow Neryuszow, Salezyuzsow, Tereſſy, iáśnieysze nád Niebo Klary, do ktorych przy záczętych modlitwách. Náyświętszy spuszczał się DUCH że mogli mowić cum Sarbievio. *Urit me Patriæ decor, urit conspicuis pervigil ignibus, Stellati Polus ætheris*, Jednego tylko ná záchęcenie násze przywodzę Francifzka de Paula, ktory ták przy modlitwie nápełnił się DUCHEM BOSKIM, y iák Wezuwiusz ognisty gorzał, że przy nim stoiący garnek bez ogniá wzwieráć począł, á goreiącym pálcem swoim zgáſſą zápalił lámpę. O ktoby nąm dał by iskierkę podobney DUCHA miłośći! ábyśmy pożądáne usłyszeć mogli áwizy *Spiritus superveniet*. W Tobie nową Doktorowie Swięći upátrzyli BOGU zgotowáną Mansyą DUCHOWI Swiętemu OBLUBIENICO DUCHA Przenáyświętszego wtym Kodeńskim Kośćiele, wielkiemi słynąca Dobrodźieystwy w Obráźie Grzegorzowi S. ulubionym, á od Vrbáná osmego Ofiárowánym Jáko mię wyráźna w tuteyszey pomienioney Bázylice pod Obrázem S. Grzegorzá Wielkiego Inskrypcya zupełnie informuie w te słowá. *Sublimem indue mentem, ubi Gregorij Magni dona recensentur, MARIA, de Gvadaluppe hîc celebris*

tanti Authoris mensura est; Ille enim ex Originali in Hispania Thaumaturgo, à se S. Leandro Hispalensi Præsuli benignè Collato, à S. Luca (teste Gretzero) effigiato; quod (attestante Ludovico Nonio) dum sub pestem Romæ à S. Gregorio portaretur, Regina Cæli Lætare &c. à Cælitibus concini auditum, tum supra molem Adriani, Angelus gladium vaginæ visus inserere, Codnensem S. MARIÆ Imaginem à se suisq; successoribus pluribus sæculis in Papali Oratorio conservatam, & paribus præditam Gratijs depingi curavit circa Annum Christi quingentesimũ nonagesimum septimum. Tandem Urbanus octavus idem dilectum à Gregorio exemplar Nicolao S. R. J. Comiti SAPIEHA Vexillifero protunc M. D. L. hujus ædis Fundatori, in tutelam Familiæ Lociq;, ex speciali Gratia unà cum Sacris Lypsanis contulit Romæ, Anno 1635. W Tobie iák in Cathedra Verbi DEI; náypierwszy raz do cáłego Swiátá Oćiec Przedwieczny powiedźiał słowo Boskie: *Locutus est nobis DEUS in Filio, Verbum caro Factum est Joan:* 1. y do tey nowey Edyfikacyey ad Tabernaculum Sanctissimæ Trinitatis, ná wieczną Mansyą z benedykcyą Náyświętszy spieszy DVCH *Benedicta tu in Mulieribus.* A ty wspániáła nową Fundácyą wsłáwiona Bázyliko podobnego

bnego

bnego ſpodźiewáy ſię Gośćiá w Dom, Jaśnie Wielmożnego Fundatora two* iego; prowadźi Bernárd Swięty tego Go* śćiá, *ſuper quem requieſcit Spiritûs niſi ſu- per quietum ſuper humilem*, bo ktoż tego w Jaśnie Wielmożnym nie widźi Do- mu, *cujus in omne decus confluxit ab Or- be Poliſq; de ſplendore rei quidquid ubiq; latet* *Genes*. 28. Wyprawuie Jzáak y Re- beká do Mezepotaniey niedawſzy mu prawi nádrogę tylko błogoſłáwienſtwo Jakoba *Jacob benedixit* Zkąd Oycom, y Mátkom náuká iák z ſiebie przykłád do- bry dáwać dźiećiom powinni, a nie w pieſzczonym wychowaniu konſerwować, Dobry Jzáak, dobry y Jákob, Swięta Re- bekká, táka y Corká, Ledwie każe Kruk, Kanarká uſłyſzawſzy, podobnym głoſem ſwoim ſpiewáć Kruczętom, aż ſię ſmiel- ſze znich odezwie, det exempla Pater: ſkarzy ſię ná złą Corkę Páni Mátka, przed Duchownym ſwoim, aż Iey odpo- wie. *Mater Venalis docet ut ſit filia talis*. Złośći ztego pożyćiá Mátki náſláduie Coreczka, temiż ſládami y Synowie chodzą &c. Y od Jákubá náuka ná mieyſcu Swiętym zoſtaie, aż On wołá *terribilis locus:* ták w Kośćiele Każ- demu ſprawowáć by ſię, potrzebá, żeby Nąm Swięty nieprzymawiáł Chryzo-

ſtom, *apud primos Chriſtianos ipſæ Domus Eccleſia erant, nunc verò Eccleſiæ Domus, imo Domo qualibet profana magis hic magnu tumultus &c. &c. &c.* Nápátrzemy ſię wielkiey irrewerencyey BOGA; ále miiam reflexye, to tylko uważam, ledwie co Jákob *Lapidem erexit in titulum*, nową niby Kámienney Ambony uczynił Fundácyą, áż záraz widźi ſámego ná mieſzkánie ſpieſzącego BOGA: *Dominum innixum ſcalæ*, aż mu Duch Boski błogoſláwi *Terram in qua dormis Tibi dabo, dilataberis ad occidentem, & Orientem, & benedicentur in Te cunctæ tribus terræ.* W tym Kośćiele fundamentalnie nowá DVCHOWI Swiętemu záłożoná rezydencyá, wieczne ſprowádzá *dilataberis, & benedicentur*, przy nowey Erekcyi.

Wielkiemu ſługze ſwoiemu Antonio Martinio Pán JEZVS, w Sáydak z ſtrzałámi uſtroiony pokázawſzy ſię ku Jego mierzał ſercu, zdawſzy ſię te powtarzać słowá, *da locum amori.* Y w uczynioney ranie, iák w nowey Rezydencyi mieſzkanię záłożył Náyświętſzemu DVCHOWI (teſte Engelgrave) Bierze dźis herbowną Jasnie Wielmożnego Fundatora Strzałę, y do Wáſzych w tym Kośćiele mierzaiąc ſerc

nowey

nowey upominá ſię Mánſyi, da locum amori, probuiąc tego,że do nowych Fundacyi DVCH Swięty náyprędzey idźie *veniemus.*

TYberyus Ceſarz pod czas wielkiey ochoty y bogáto ſpráwioney kollácyi do Przyiáciol ſwoich, y do ich nowo wyſtáwionych przychodząc Domow, kázał ſobie podawáć Łuk złotych pełen ſtrzáłek one do náyżyczliwſzych Przyiáciol dyryguiąc,mieſzkánie ſobie w nich zápiſawſzy. Podobnym ſpoſobem DVCH Swięty pod czas wielkiego przy odpuśćie w tym Kośćiele bankietu poſtępuie z námi, niby 15. Regum opiſaną biorąc ſtrzałę. *Sagitta ſalutis Domini, ſanitas in pennis ejus*, w nowych Domach, oráz w ſercu wáſzym metę ſobie mieſzkánia zákłáda.

ACtor: 2. *Apparuerunt diſpertitæ lingvæ, tanquam ignis.* w ogniſtych ięzykách zſtępuię DVCH S. ucząc, że z wielką rozumu illuminácyą o nim mowić trzebá, co y Pitagoras przyznał, mowiąc *non loqueris de DEO ſine lumine*, ba każdy ięzyk DVCHA S. w pioro ſię przemienia, wſzytkie náſze ſpráwy, ofiárowáne dary notuiące, iako mowi Pſal. 44. *Lingvą mea Calamus ſcribæ velociter ſcribentis* á Bazyli S. mowi. *Scriba eſt Spiritus Sanctus*

ctus; quoniam Sapiens est, & omnes docens, velociter scribens: velox enim mentis motus est. y tego Pisárzá Niebieskie Pioro. Pliniusz pisze o Lucyusie Marcyusie Senatorze ten maiąc oracyą na pogrzebie Scypionow zábitych, ogień nád głową Iego goreiący widźiany był. DUCH S. przy pogrzebie dawnego Testámentu: *recedant vetera, nova sint omnia,* maiąc do Apostołow, y do Swiátá oracyą: Ogień nád ięzykámi ukázuie, y w nim ognisto mowi. czyli użyczá do pochwáły ięzykow, y nowey facundyi ná wysławienie dobroczynney ręki JAŚNIE WIELMOŻNEGO FUNDATORA, y słuszna, by godnym tego Imię celebrowáć Pánegirykiem, ktory *aperit manum, & implet omne animal benedictione.* przy ták wielkich Fundacyach. Ale, że nulla potest ætas Præsidis acta loqui, y sámá przed pochwáłą uciekáiącá JASNIE WIELMOZNEGO JANA niedozwála submissia, gdy mu sám encomia daie Chystus. *Non surrexit major Ioanne.* On tym niżey w pokorze idźie, Im go wyżey BOSKA wynosi ręká: *non sum dignus Solvere corrigiam calceamentorum ejus:* bá y S. Máxim: tom: 59. od tego Mnie odwodźi. *Lauda post vitam, magnifica post consummationem, illo potissimum tempore merita Sanctitatis extollas, quando nec laudantem adulatio, nec laudatum tenet elatio;* y applau-

applauduiący zákazuię Pòéta *De Cælo magnum maximus ipſe leget*, y sáme dźiſieyſze Niebá ięzyki pod czas wielkiey facundyi Pythagoricum nákazuiąc ſilentium uczą, że ſáme tylko potrafią godne encomiá JASNIE WIELMOZNEMU KASZTELLANOWI TROCKIEMU nowego FUNDATOROWI Kaznodźieyſtwá przypiſać, mnie dość nád JAŚNIE WIELMOŻNYM piſać to Domem, co nád Ludwiká wyryſowáno Páłácem, *par Domus eſt Cælo, ſed minor eſt Domino*, doſyć ſię odezwać z Scipionow Mátką długie Synowi ſłyſzącą przypiſáne pochwáły. *Scipionem dic, & ſatis laudaſti: SAPIEHAM dic, & ſatis laudaſti* Ogniſte BOG pomieſzkániá lubi, *poſuit in Sole tabernaculum ſuum*, otoż w iáſnym Niebieſkiego Ogńiá inſtrumenćie, w ogniſtych ięzykách zákłáda ſobie mieſzkánie; day BOZE, żeby káżdy Kaznodźiei ięzyk odemnie grzeſznego począwſzy, podobnym DVCHOWI Náyświętſzemu był pomieſzkániem przy nowey Fundacyi. A daley to tu rokować przychodźi, co ſię 2. *Regum Cap:* 6. w Domu Obededon ſtáło, nowe mieyſce dla Arki Páńſkiey, w korey byłá manná, Rozgá Moyżeſzowá, y prawá tablice Boſkim nápiſáne pálcem zgotowáł ten Swięty Goſpodarz, aż tę w nágrodę

odebráł benedykcyą. *Benedixit Dominus Obededon, & omnem Domum ejus propter Arcam Domini.* coś tu podobnego, Ambony ſą to Arki, w ktorych manná ſłowá Boſkiego ná pokarm Chrześciańſkich Ludźi złożona zoſtaie, znayduie ſię rozga naſtępuiąca na karanie grzechow wedle Apoſtolſkich ſłow *Jncrepa, arugue in omni patientia.* Ieſt *digitus paternæ Dexteræ* Duch, S. ktory ięzykiem Kaznodieyſkim piſze prawo na ſercach ludzkich. iako mowi Auguſtyn S. *Lingva Calamus, qvia quód lingvâ dicitur, ſcribitur.* Toć to na nowym mieyſcu przy nowey Fundacyi S. DUCH Zoſtaie z Błogoſławienſtwem, *Benedixit Domui* Day BOZE, żeby y w Domach Was wſzytkich nowe znáydowáł Mánſye.

SOlinus piſze lib: 6. de mirabil: Mundi. W Krainie Ateſſa nazwaney znáyduię ſię źrzodło w pełni záwſze ſtoiącę, zkąd Obywatele náleżytey nie máiąc w polach irrigacyi, dlá niebywáiącego tam deſzczu, wynaleźli nowy Inſtrument, ná ktorym gdy zágrali, náwſzytkie ſtrony ſtrumienie ſwoie puśćiło źrzodło, y błogoſłáwienſtwo wielkie, y obfitość rolom przynioſło. Serce náſze oſchłá rolá; DUCH S. ieſt *Fons vivus* iák go Kośćioł Boſki názywá. Jnſtrument wynálázł

lázł ukoronowány Prorok mowiąc. *In Psalterio decachordo psallam Tibi*, Hugo Kárdynáł rozumie Dźieśięć Bożego Przykazánia przez te Dźieśięć stron. Ten Instrument niech się w cale *de novo* u Nás znáyduie, a influencya Błogosłáwienstwá Boskiego spłynie od niestworzonego Zrzodłá S. DUCHA, ták, iák ná owego, o ktorym Engelgrave pisze Swowolny, ná wszelką niecnotę wyuzdany Młodźian nic ná Braterską niedbaiąc zbáwienną adhortácyą, pod czas ciężkiey choroby ukáże mu się BOG Oćiec mowiąc: *Pater sum, sed te degenerem Filium abijcio.* Drugiey nocy prawie desperuiącemu krwią zbroczoná zkrzyżem ukażesię Osobá, rzucaiąc ná niego krwią z Boku, te powtárza słowá. *Cape tesseram damnationis* aż námowiony od Bratá nowy Instrument z siebie sámego S. uczyni DVCHOWI, nową Serdecznego żalu wydá rezonáncyą: wtym przychodźi DVCH Swięty z influencyą łásk swoich, o odpuszczeniu grzechow, miedzy Seráfinámi gotuie mieysce. A był kto podobno w oschłośći źiemią, tymże sposobem nowy gotuy Instrument, wźiąwszy od S. Chryzologá przestrogę: *Cujus Domum non itraverit, ille ad Divinam non veniet mansionem* bądźmy nowym DVCHA S. Kośćiołem

I. ad Corynth: opiſanym. *Neſcitis qvia Templum DEI eſtis; ædificas hic ipſe DEO venerabile templum.* A ták iako S. mowi Hyponenſki Jnſułát. *Laboremus ne Dominus noſter in nobis ipſis inveniat, quod oculos ſuæ Majeſtatis offendat, habitaculum cordis noſtri evacuetur vitijs, & virtutibus repleatur, claudatur diabolo, aperiatur Chriſto.* Miáłeś rożne defektá gniewu, lubieżnośći, wádzenia ſię z bliźnim, evacuetur vitijs. Niezmieśći ſię tám DUCH Swięty ieżeli Pánuię złość Czartowſká, uſtąpić muśi dobroć z Dárami Swiętego DVCHA, bo wedle náuki Theologiey Swiętey *non datur Dominium duorum in ſolidum:.* Y iuż iák niegdyś nád S. Máryną Męczeniczką, kiedy ná męki porwaná byłá, w poſtáći Gołembicy Náyświętſzy DVCH unośi ſię mowiąc. *Pax Tibi Ancilla DEI, confide, coronam per Spiritum Sanctũ de manu Altiſſimi accipies.* Toż czyni nád Duſzą náſzą, y iák niegdyś pod czás Wiedeńſkiey pobożny Kápucyn widźiáł S. DVCHA w poſtáći Gołąbká unoſzącego ſię nád Woyſkámi w tey poſtáći, iáko go Swiętey Pámięći Ián Trzeći ná Pierśiách nośił, niby ſię wpráſzáiąc do ſercá. Záprośmyż go, y My: *vel nocte veni, non deerit Populo te veniente dies.* Rożnym w Rzymie Bożkom

Do-

Domy, y Kośćioły, wyſtáwowáno: Iedni ſobie obierali Márſá, inni Báchuſá, aż BOGA Miłośći gdźie zárzuconego obráz pobożny do Senátu przynioſſzy Pąn, o nową Erekcyą y Fundácyą u Senatu konkurowáł mowiąc: *Amorem DEUM longè gratiſſimum eligite, qui hactenus neglectus, & deſpectus latuerat*, to Iá do wás Wſzytkich mowię, odrzucaymy *Jdola* ktorym do tych czas adorácyą oddaliſmy, y mięyſcá w Domách, Oſobách pozwálali, á do nowey Fundacyey wzywáymy Náyświętſzego DVCHA z Kośćiołem Chryſtuſowym: *Veni Sancte Spiritus, & emitte cœlitùs lucis tuæ radium* Niepuſzczáymy go z Domow náſzych te powtarzáiąc poprzyśiężonego Przyiáćielá ſłowá Domek moy, Domek twoy niewychodź że źniego, tu ſobie záłoż mánſyą. Dotąd piſáłá złość nád námi Dom przedáyny, Dom wiezny, nieiedná tám nocowała niecnotá, niech że teraz krwią JEZVSA nápiſáne cháraktery będą, Dom Náyświętſzego DVCHA; á My z Jgnácym S. mowmy. *En o Rex ſupreme, Me Tibi penitus offero, meaq; omnia tuæ ſubijcio voluntati.* Pobłogoſłáwże nowey Fundácyi mieſzkánia twoiego. y ty w Domách náſzych, żeby záwſze mieyſce ſłowo Boſkie w nás znáydowáło y w ſzczęśliwey wieczności nieoſzácowáną Nám nádgrodę wymogło.

A M E N.